

22. "Sharp increase of internal movement in Ukraine." The UN Refugee Agency, unher.org.ua/uk/novini/novyny/1290-rizke-zbilshennya-vnutrishnogo-peremishchennya-v-ukrajini. Accessed 26 Apr. 2017.
23. "Guiding principles on the movement of persons within the country". The UN Refugee Agency, www.un.org/en/documents/decl_conv/conventions/internal_displacement_principles. Accessed 26 Apr. 2017.
24. Smal, V. "Great resettlement: how many people have been displaced in Ukraine and how their fate has developed." Ukrainian Truth, www.epravda.com.ua/publications/2016/07/7/598316/view_print/ Accessed 05 May 2017.
25. "Ukraine: Defense Strategy". Protection Cluster. Ukraine, www.globalprotectioncluster.org/_assets/files/field_protection_clusters/Ukraine/1June2015_Protection_Стrategy_UA.pdf Accessed 29 Apr. 2017
26. Kobets, M. "Concerning the definition of the concept of "internally displaced person" in Ukraine". Comparative and analytical law, http://pap.in.ua/1_2016/59.pdf Accessed 26 Apr. 2017.
27. "Legal assistance to ATO participants." Legal assistance to ATO participants, helpato.com.ua/index.php?id=tupovi-putannya-pereselenciv#q1. Accessed 26 Apr. 2017.
28. "Ukraine is the eighth largest number of internally displaced people in the world". Ukrainian Truth, www.pravda.com.ua/news/2016/05/11/7108109. Accessed 05 May 2017.
29. Kälin, W. Addressing Internal Displacement: A Framework for National Responsibility. Washington, DC: Brookings Institution – U of Bern Project on Internal Displacement, 2004.
30. "Strategic response plan. Ukraine 2015". The UN Refugee Agency, www.un.org.ua/UKRAINE_HRP_2015_FINAL_1.pdf. Accessed 26 Apr. 2017.
31. "Support projects for internally displaced persons." Policy of Regional Development Support, surdp.eu/EU-assistance-for-IDPs. Accessed 26 Apr. 2017.

Рецензенти:

Внукова Н.М. – доктор економічних наук, професор, заслужений економіст України, член-кореспондент Академії технологічних наук, завідувач кафедри управління фінансовими послугами Харківського національного університету ім. С. Кузнеця;

Білик О.І. – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів (ІППТ), Інституту підприємництва та перспективних технологій, Національного університету “Львівська політехніка”.

УДК 33.332 + 339

ББК 66.4+26

Вербовська Л. С., Лугова М.І.

**АНАЛІЗ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИХ ІНСТРУМЕНТИВ В КОНТЕКСТІ
ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА**

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу,
Міністерство освіти і науки України,
кафедра менеджменту і адміністрування,
вул. Шопена, 1, м. Івано-Франківськ,
76000, Україна,
тел.: 03422 23557,
e-mail: verlesya@gmail.com,
marianalugova173@gmail.com

Анотація. Стаття присвячена проблемам ефективного функціонування транскордонного співробітництва як головного фактора впливу міжнародної співпраці у питаннях розвитку територій, які входять до Карпатського єврорегіону. За результатами дослідження встановлено, що транскордонне співробітництво має стратегічне значення, адже проекти та програми міжнародної технічної допомоги є реальним ресурсом та інструментом, які допомагають транскордонним територіям в даний момент часу бути спроможними і сприяють підвищенню ефективності роботи органів влади, інфраструктуро - просторовому плануванню, поліпшенню

соціального захисту населення, оздоровленню депресивних територій та інтегрований регіональний розвиток територій. Розглянуто варіанти участі прикордонних територій України в реалізації проектів транскордонного співробітництва в рамках Європейського інструменту сусідства і партнерства.

Ключові слова: транскордонне співробітництво, єврорегіон, проекти, програми, регіональний розвиток.

Verbovskaya L. S., Lugova M.I.

ANALYSIS OF FINANCIAL AND ECONOMIC INSTRUMENTS IN THE CONTEXT OF TRANSBOUNDARY COOPERATION

Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas,
Ministry of Education and Science of Ukraine,
Department of Management and Administration,
Shopena str., 1, Ivano-Frankivsk,
76000, Ukraine,
tel.: 0342727117,
e-mail: verlesya@gmail.com

Abstract. The article is devoted to the problems of efficient functioning of transboundary cooperation as the main factor of the influence of international cooperation on the development of territories included in the Carpathian Euroregion. According to the results of the study, it was established that transfrontier co-operation is of strategic importance, since international technical assistance projects and programs are a real resource and instrument that help transnational areas at the present time to be capable and contribute to improving the efficiency of government work, infrastructure, spatial planning, improvement of social protection of the population, improvement of depressed territories and integrated regional development of territories. The options of participation of border areas of Ukraine in the implementation of cross-border cooperation projects within the framework of the European Neighborhood and Partnership Instrument are considered.

Key words: cross-border cooperation, Euroregion, projects, programs, regional development.

Вступ. Україна має значний потенціал для розвитку транскордонного співробітництва як одного з напрямків реалізації євроінтеграційних прагнень, що пояснюється унікальним геополітичним положенням країни, значним історичним досвідом співпраці із країнами, що мають спільні з нами кордони. У зв'язку з цим прикордонні регіони забезпечують розвиток торговельно-економічних відносин із суміжними регіонами за рахунок вільного руху капіталу, інформації, товарів та послуг через кордон. За сучасних умов розширення процесів глобалізації зростає роль транскордонного співробітництва (ТКС) регіонів та відкриваються нові можливості для активізації господарської діяльності на периферійних територіях і підвищення їх конкурентоспроможності. Серед робіт, які стосуються дослідження транскордонного співробітництва, слід виділити праці українських вчених – регіоналістів М. Долішнього, Є. Кіш, М. Козоріз, М. Лендьєл, Ю. Макогона, М. Мальського, А. Мельник, В. Мікловди, Н. Мікули, В. Борщевського, Т. Васильціва та інших науковців.

Постановка завдання. В лютому 1993 року на теренах України був створений перший єврорегіон “Єврорегіон Карпати”. Співпраця в рамках єврорегіону надає можливість всім зацікавленим сторонам розробляти спеціальні програми [1], реалізувати конкретні проекти, вирішувати різного роду проблеми. Європейський Союз

є одним з основних суб'єктів надання допомоги Україні у проведенні реформ, імплементації угод та інструментів фінансово-економічної підтримки транскордонного співробітництва.

Результати. Україна – транзитна держава, залізничним транспортом якої щорічно перевозиться 60 мільйонів тонн вантажів в напрямку Україна–Європа, 40–45 мільйонів перевантажується в портах. Саме тому, одним з основних напрямків роботи з інтенсифікації співробітництва України і Європейського Союзу (ЄС) є розвиток прикордонної та транспортної інфраструктури, в першу чергу, міжнародних транспортних коридорів [2], переміщення людей та ресурсів.

Європейський Союз постійно оновлює і розширює систему фінансово-економічних інструментів підтримки транскордонного співробітництва в умовах європейської інтеграції України. Допомога для транскордонного співробітництва тривалий час надавалася Євросоюзом в основному через ініціативу (програму) INTERREG III. За допомогою ініціативи із співробітництва між прикордонними регіонами – INTERREG III ланка A в 2000–2006 рр. ЄС підтримував 53 програми, включаючи 14 уздовж кордонів країн – претендентів на вступ до ЄС. Наприкінці 2004 р. Єврокомісія схвалила дев'ять програм транскордонної співпраці INTERREG між регіонами нових членських країн ЄС, країн-кандидатів і сусідніх „третіх країн”. Для України Єврокомісія, зокрема, схвалила три транскордонні програми типу INTERREG III і Програму сусідства „Угорщина–Словаччина–Україна” та Програму сусідства „Польща–Білорусь–Україна в рамках програм INTERREG IIIA/Tacis CBC на 2004–2006 рр.”.

Програма сусідства 2004–2006 рр. – „Угорщина–Словаччина–Україна” фінансувалася з двох джерел – із фондів EFRR і TACIS, тому що до неї залучалася і Україна, яка не є членом ЄС. Головним недоліком програм сусідства ЄС періоду 2004–2006 рр. була фактична заборона загальноєвропейських структур використовувати виділені на реалізацію проектів кошти з інвестиційною метою.

Важливим інструментом фінансово-економічної підтримки транскордонного співробітництва на сучасному етапі поглиблення європейської інтеграції був комплекс важелів нової Європейської Політики Сусідства (ЄПС – ENP) ЄС. Починаючи з 2007 року, фінансування Україні для реалізації Європейської політики сусідства надавався в рамках нового інструменту фінансування – Інструменту європейського сусідства і партнерства (ІЕСП). З огляду на зміст, розмір фінансування та процедури ІЕСП для державних органів різного рівня, громадських організацій, наукових інституцій та інших зацікавлених осіб з'являється багато нових перспектив, пов'язаних з можливістю брати участь у різних програмах ІЕСП (національних, регіональних, тематичних, транскордонних). Разом із коштами політичної ініціативи ЄС “Східне партнерство” упродовж 2007–2013 рр. Крім пілотних фінансових інструментів у передвступному періоді (PHARE CBC, TACIS CBC), а також першими операційними програмами, що реалізувалися в рамках Ініціативи Спільнот INTERREG IIIA 2004–2006 і Програм Добросусідства 2004–2006 не функціонувала жодна конкретна програма сприяння розвитку Східних Карпат не лише у інвестиційному плані, але також щодо сприяння багатосторонній міжлюдській та інституційній співпраці.

Відповідно до ЄПС, починаючи з 2007 р., Європейська Комісія змінила підходи до надання фінансової та технічної допомоги країнам – сусідам ЄС. Для України, зокрема, це означає, що замість попередньої програми TACIS вона отримувала від ЄС допомогу в рамках Європейського Інструменту Сусідства та Партнерства (ЕІСП – ENPI). Єврокомісія підготувала Стратегії з транскордонного співробітництва на 2007–2013 рр. Регламент і правила впровадження для ENPI, Спільні програми сусідства, в тому числі „Україна–Польща–Білорусь”, „Україна–Угорщина–Словаччина”, „Україна–

Румунія–Молдова” на 2007–2013 рр.

З-поміж основних з них можна виокремити наступні [3]: Програми транскордонного співробітництва 2007 - 2013 Європейського інструменту сусідства та партнерства: Польща – Білорусь – Україна; Угорщина – Словаччина – Румунія – Україна; Румунія – Україна – Молдова. Програми територіальної співпраці Європейського Союзу 2007 – 2013: Польща – Словаччина; Словаччина – Угорщина; Угорщина – Румунія. Програми транснаціональної співпраці Європейського Союзу 2007–2013, а саме: Центральна Європа та Південно-Східна Європа.

Програма транскордонного співробітництва Польща-Білорусь-Україна 2007–2013, що реалізовувалася в рамках Європейського інструменту сусідства і партнерства (ЄІСП), була продовженням і поглибленим співпраці на прикордонній території трьох держав. Основною метою Програми була підтримка транскордонних процедур розвитку. Співпраця між місцевою і регіональною адміністраціями, різними установами, школами, неурядовими організаціями і мешканцями регіонів, на які поширюється програма, вимагає налагодження з метою реалізації і повного використання соціального і економічного потенціалів регіону.

Програма прикордонного співробітництва ЄІСП Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна [4, 6, 7] реалізовувалася протягом 2007-2013 рр. на зовнішніх кордонах країн-членів ЄС та України. Мета програми – створення “зв'язків” між цими трьома країнами, для допомоги прикордонним областям у подоланні спільних проблем розвитку, співробітництва і пошуку спільних рішень. Відтепер, кордони об'єднуватимуть прикордонні області замість того щоб їх розділяти.

Спільна операційна програма Румунія-Україна-Молдова – один з нових інструментів фінансування ППС ЄІСП ЄС, яка здійснювалась на зовнішніх кордонах ЄС протягом 2007–2013 рр.

Операційна програма надавала підтримку людям, які проживають на прикордонних територіях для розвитку економіки прикордонної території, для протистояння екологічним проблемам і підвищення їх готовності до надзвичайних ситуацій. Програма також сприятиме взаємодії між людьми і громадами, що проживають на прикордонних територіях.

В період реалізації проектів в рамках Європейського інструменту сусідства та інших доступних Україні програм ЄС, що реалізувалися в Івано-Франківській області у 2014-2016 роках було зреалізовано 28 проектів різної складності та тривалості. Зокрема, в рамках ЄІСП “Польща – Білорусь – Україна” – 10 проектів; Угорщина – Словаччина – Румунія – Україна – 12 проектів; Румунія – Україна – Молдова – 2 проекти. В області, у період з 2014-2016 роки зреалізовано – 4 проекти в рамках інших доступних Україні програм ЄС [12].

Сьогодні Україна, в тому числі і Івано-Франківська область є учасником трьох програм спільно з Польщею і Білоруссю, спільно з Угорчиною, Словаччиною та Румунією і спільно з Румунією і Молдовою уздовж сухопутних кордонів.

На 2014–2020 рр. ЄС фінансуватиме спільні програми в рамках Європейського інструменту сусідства. До перспективних напрямів розвитку українсько-польського співробітництва віднесемо наступні напрямки та галузі: енергетична; поставки машин, пристрой і технологій для модернізації і підвищення рівня безпеки виробництва в секторах пошуку енергетичної сировини, виробництва і передачі енергії; поставки машин, технологій і ноу-хау; сектор споживацьких благ; сектор послуг тощо [13].

На сучасному етапі факторами активізації транскордонного співробітництва України є використання можливостей фінансування проектів за рахунок коштів ЄС.

Для України роль транскордонного співробітництва з країнами-членами ЄС визначається можливістю прискорення процесів підвищення життєвого рівня

населення прикордонних територій до середньоєвропейського, а також через сприяння мобілізації місцевих ресурсів та їхньому ефективному використанню.

Висновки. Проекти та програми міжнародної технічної допомоги є реальним ресурсом та інструментом, які допомагають транскордонним територіям в даний момент часу бути спроможними і сприяють підвищенню ефективності роботи органів влади, інфраструктуро – просторовому плануванню, поліпшенню соціального захисту населення, оздоровленню депресивних територій та інтегрований регіональний розвиток територій.

Опосередкованим ефектом від імплементації проектів міжнародної технічної допомоги є:

- зменшення навантаження на державний бюджет;
- створення умов для розвитку нових робочих місць[5];
- навчання новим видам професій, осіб які хочуть створити нові робочі місця;
- відкрито інноваційні структури з надання незалежної інформації та консультацій.

Основними результатами від проектів МТД є:

- створення інфраструктури для підтримки бізнесу, а саме бізнес-асоціації, бізнес-центри, бізнес-інкубатори, небанківські установи, дорадчі комітети, інформаційні пункти «Гаряча лінія», е-послуги, тощо;
- розроблено програми економічного, культурного (шкільні та студентські обміни) і гуманітарного співробітництва;
- впровадження нових стандартів роботи в органах влади та місцевого самоврядування;
- соціальні програми, в рамках яких вирішуються конкретні проблеми зайнятості та освіченості населення, в різних галузях медицини, управління, екології, енергоефективності та енергоощадності, тощо;
- підтримання наукових досліджень, культурних програм, проведення міжнародних конференцій і семінарів, екологічних програм тощо.

Обґрунтовуючи варіанти участі прикордонних територій України та результати від проектів транскордонного співробітництва в рамках Європейського інструменту сусідства і партнерства, ми дійшли висновку, що при реалізації різних проектів, виникає значна кількість економічних, політичних, технічних, фінансових та інших проблем, зокрема проблема створення транскордонного міжнародного консорціуму, транскордонних кластерів, залучення іноземних інвестицій, реалізація нових транскордонних енергетичних, екологічних та інфраструктурних проектів, а це потребує подальших досить глибоких ґрунтовних досліджень.

1. Чепеленко А.М. Транскордонне співробітництво в процесі європейської інтеграції України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&id=474>
2. Department of Foreign Economic Activity and European Integration Odessa regional state administration [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ved.odessa.gov.ua/mizhnarodna-texnichna-dopomoga/dyuch-programi-mtd/?year=2012&month=8>
3. Аналітичний документ “Карпатський Горизонт 2013” - обґрунтування доцільності розробки та реалізації окремої операційної програми ЄС для регіону Карпат у наступній фінансовій перспективі (здійснено у рамках проекту “Карпатський Горизонт 2013 – обговорення перспектив операційної програми ЄС для регіону Карпат”) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://euroregionkarpaty.com.ua/publications/analitichoryzont.pdf>
4. Międzynarodny Stowarzyszenie „Euroregion Karpacki” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://euroregionkarpaty.com.ua>
5. Міжнародна технічна допомога як складова програм регіонального розвитку / Сердюк М., Іжа М., Кривцова В. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://archive.nbuu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Apdu_o/2009_2/R_2/Serduk=Ija-Krivcova.pdf

6. Official website on the joint operational programme "Poland-Belarus-Ukraine 2007-2013" for the ENPI Cross-Border Co-operation 2007-2013. – Режим доступу : <http://www.pl-by-ua.eu>
7. Official website of the Hungary-Slovakia-Romania-Ukraine ENPI Cross-border Cooperation Programme 2007-2013. – Режим доступу : <http://www.huskroua-cbc.net/ua/nformacja-pro-rogramu>.
8. Official website of the Hungary-Slovakia-Romania-Ukraine ENPI Cross-border Cooperation Programme 2007-2013. – Режим доступу : <http://www.huskroua-cbc.net>.
9. Official website Joint Operational Programme 2007-2013 Romania-Ukraine-Republic of Moldova. – Режим доступу : <http://www.ro-ua-md.net>.
10. Довідка щодо впровадження в Україні програм прикордонного співробітництва Європейського інструменту сусідства та партнерства 2007 - 2013 років [Електронний ресурс]. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. Інформаційна - Режим доступу : http://me.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article/main?art_id=148277.
11. Транскордонне економічне співробітництво в умовах глобалізації та європейської інтеграції: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.02 / Р.О.Мадяр; НАН України, Ін-т світ. економіки і міжнар. відносин. – К., 2008. – 18 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis64r_81/cgiirbis_64.exe.
12. Verbovska L. Współpraca transgraniczna regionów Zachodniej Ukrainy w kontekście europejskiej polityki sąsiedztwa / E. Janton – Drozdowska, L. Verbovska // Przegląd Ekonomiczny. Kwartalnik Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego Oddział w Poznaniu. – №13. – 2014. – st.30. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.pte.poznan.pl/files/Przeglad%20Ekonomiczny%20nr%202013.pdf>.
13. Офіційний сайт Програми Транскордонного співробітництва Польща-Білорусь-Україна 2014-2020. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.pl-by-ua.eu/ua>.

References

1. Chepelenko, A.M. “Cross-border cooperation in the process of European integration of Ukraine.” *Efektywna ekonomika*, www.economy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&id=474. Accessed 27 May 2017.
2. Department of Foreign Economic Activity and European Integration Odessa regional state administration, 19 Apr. 2013, ved.odessa.gov.ua/mizhnarodna-texnichna-dopomoga/dyuch-programmi-mtd/?year=2012&month=8. Accessed 27 May 2017.
3. Analytical Paper “Carpathian Horizon 2013” - justification of the feasibility of developing and implementing a separate EU operational program for the Carpathian region in the next financial perspective (implemented within the framework of the project “Carpathian Horizon 2013 - discussion of the prospects of the EU operational program for the Carpathian region”). 05.05.2013, Euroregion karpaty, euroregionkarpaty.com.ua/publications/analitichoryzont.pdf. Accessed 27 May 2017.
4. Międzyregionalny Stowarzyszenie „Euroregion Karpacki”, euroregionkarpaty.com.ua. Accessed 27 May 2017.
5. Serduk, M., Izha, M., and V.Kryvtsova „Międzynarodowa pomoc techniczna w ramach rozwoju regionalnego.” Vernadsky National Library of Ukraine, archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Apdu_o/2009_2/R_2/Serduk=Ija-Krivcova.pdf. Accessed 27 May 2017.
6. Official website on the joint operational programme “Poland-Belarus-Ukraine 2007-2013” for the ENPI Cross-Border Co-operation 2007-2013, 12 Apr. 2013, www.pl-by-ua.eu. Accessed 27 May 2017.
7. Official website of the Hungary-Slovakia-Romania-Ukraine ENPI Cross-border Cooperation Programme 2007-2013, 02 May.2013, www.huskroua-cbc.net/ua/nformacja-pro-rogramu. Accessed 27 May 2017.
8. Official website of the Hungary-Slovakia-Romania-Ukraine ENPI Cross-border Cooperation Programme 2007-2013, 18 Apr. 2013, www.huskroua-cbc.net. Accessed 27 May 2017.
9. Official website Joint Operational Programme 2007-2013 Romania-Ukraine-Republic of Moldova, 25 Apr. 2013, www.ro-ua-md.net. Accessed 27 May 2017.
10. “Information note on implementation of the European Neighborhood and Partnership Instrument Border Cooperation Programs 2007-2013.” Official site of the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine, 02 May 2013, me.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article/main?art_id=148277. Accessed 27 May 2017.
11. Madiar, R.O. *Cross-border economic cooperation in the conditions of globalization and European integration: author's abstract*. Dis ... Cand. econ Sciences: 08.00.02, Institute of the World. economics and internation. relationships, 2008. Vernadsky National Library of Ukraine, irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis64r_81/cgiirbis_64.exe. Accessed 27 May 2017.
12. Verbovska, L., and E. Janton – Drozdowska. „Współpraca transgraniczna regionów Zachodniej Ukrainy w kontekście europejskiej polityki sąsiedztwa” *Przegląd Ekonomiczny. Kwartalnik Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego Oddział w Poznaniu*, no.13, 2014, pp.30,

www.pte.poznan.pl/files/Przeglad%20Ekonomiczny%20nr%2013.pdf. Accessed 27 May 2017.
13 The official website of the Cross-Border Cooperation Program Poland-Belarus-Ukraine 2014-2020, 31 Aug. 2017, www.pl-by-ua.eu/en. Accessed 27 May 2017.

Рецензенти:

Полянська А.С. – д.е.н., проф., зав. каф. менеджменту і адміністрування Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу;

Криховецька З.М. – к.е.н., доцент кафедри фінансів ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”.

УДК 332+336.2

ББК 65.26

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УМОВАХ БЮДЖЕТНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

ДВНЗ “Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника”,
Міністерство освіти і науки України,
кафедра фінансів,
вул. Шевченка, 82, м. Івано-Франківськ,
76018, Україна,
тел.: (0342) 59-61-76, 75-23-91,
e-mail: kfin@pu.if.ua

Анотація. У статті розглянуто теоретичні аспекти визначення суті поняття “бюджетна децентралізація”, розглянуто основні етапи становлення децентралізованої держави. Досліджено структуру та динаміку доходів місцевих бюджетів Івано-Франківської області за період 2010-2016 рр. Проаналізовано рівень виконання дохідної частини місцевих бюджетів, а також особливості їх формування і умовах проведення бюджетної реформи в Україні.

Ключові слова: децентралізація, бюджетна децентралізація, місцеві бюджети, доходи місцевих бюджетів, податкові надходження, неподаткові надходження, місцеві органи влади.

Shchur R.I., Zvarych T.Ya.
FEATURES OF FORMATION OF LOCAL BUDGET INCOME IN THE CONDITIONS OF BUDGET DECENTRALIZATION

V. Stefanik Precarpathian National University,
Ministry of Education and Science of Ukraine,
Department of Finance,
Shevchenko, str. 82, Ivano-Frankivsk,
76018, Ukraine,
tel.: (0342) 59-61-76, 75-23-91,
e-mail: kfin@pu.if.ua

Abstract. In the article the theoretical aspects of definition of the essence of the concept of “budget decentralization” are considered, the main stages of formation of a decentralized state are considered. The structure and dynamics of revenues of local budgets of Ivano-Frankivsk region from 2010 to 2016 are analyzed. The level of implementation of the revenue of local budgets, as well as the peculiarities of their formation and conditions of budget reform in Ukraine is analyzed.

Key words: decentralization, budget decentralization, local budgets, local budget revenues, tax revenues, non-tax revenues, local authorities.